

Församlingsinstruktion för Mölndals pastorat

Det är många människor som i tid och rum har satt sin prägel på Svenska kyrkan och dess församlingar. När Mölndals pastorat nu för första gången presenterar en församlingsinstruktion är det ett dokument som vittnar om engagemang för kyrka och församling och samtidigt ett uttryck för en djup förankring i kristen tro och tradition.

Mölndals pastorat bildades 1 januari 2014 och består av de tre församlingarna: Fässberg, Kålleröd och Stensjön. I sekler har människor mötts till gudstjänst i Kålleröds medeltida kyrka. Själva kyrkobyggnaden är en påtaglig länk till historien och den världsvida kyrkan. När föräldrar och barn möts för öppen verksamhet i Fässbergs Mariagård, Pedagogen Park, är det ett uttryck för den förändring som hör till kyrkans väsen. Dalgångarnas åkermark har succesivt ersatts av bostäder och industrier, men liksom förr rymmer de viktiga transportleder. Mölndalsåns forsar var en gång en förutsättning för industrialiseringens framväxt i trakten. Idag utgör de en spännande kulturmiljö, intressant för Mölndal och för hela Göteborgsregionen.

Mölndals stad, med tätorterna Mölndal, Kålleröd och Lindome är stadd i snabb förvandling. Mölndals pastorat omfattar Kålleröd och Mölndal. Det är på dessa platser och i denna tid som vi är kallade att vara ett lokalt uttryck för Kristi kyrka. Genom församlingsinstruktionen vill vi tala om vilka vi är, var vi hör hemma och vart vi är på väg.

Identitet och uppdrag

Mölndals pastorat i Göteborgs stift är en del av Svenska kyrkan som till sin bekännelse är en evangelisk-luthersk kyrka. Det betyder att vi sätter evangeliet om Jesus Kristus i centrum – evangeliet om Guds Son vars liv, förkunnelse, korsfästelse och uppståndelse vi vill gestalta tydligt i ord och handling. Till vår kyrkas kännetecken hör Ordet och Sakramenten. Vi bärs av tron på en nådefull Gud som verkar för människans och hela skapelsens återupprättelse. En skapande Gud som kallar oss att leva i gemenskap med allt levande och dela varandras bördor. En gränsöverskridande Gud som genom sin Ande är ständigt närvarande.

Mölndals pastorat, med sina tre församlingar, delar uppdraget med den världsvida kyrkan att på alla platser och i alla tider vara Kristi kyrka.

Kyrkoordningen anger församlingarnas grundläggande uppgift, nämligen att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. ”Syftet är att människor skall komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas.” (Kyrkoordningen kapitel 2, inledningen)

Uppgiften delas av församlingarnas tillhöriga och döpta, förtroendevalda och anställda, ideella medarbetare och alla som är en del av den gudstjänstfirande församlingen.

Tre ord vägleder oss i arbetet och talar om vilken kyrka vi vill vara:

- Angelägen
- Modig
- Närvarande

Vårt sammanhang

Mölnadal kommun bildades 1971 genom en sammanslagning av landskommunerna Mölndal, Källered och Lindome. Sedan 2004 heter kommunen Mölnadal stad och är den tredje största kommunen i Västra Götalands län med drygt 62 000 invånare.

Staden är belägen strax söder om Göteborg. De större kommunikationslederna E6, E20/Söderleden, Västkustbanan och Kust till kustbanan förbinder kommunens olika delar med varandra, men delar också upp den; tydligast i en östlig och en västlig del. I Mölnadal tätort är närheten till storstaden påtaglig men kommunen rymmer även vidsträckta naturområden. För de som bor i de södra delarna är landsbygden med åkrar och hagar en del av vardagen.

Näringslivet i Mölnadal tätort präglas av stora företag med betydande forskning och utveckling, framför allt inom Life Science och IT. Andra viktiga branscher är handel, mode och design. I Källered finns ett av de största handelsområdena i Göteborgsregionen. Området står inför en betydande omvandling och modernisering. Staden har en stor inpendling och förhållandevis låg arbetslöshet. Mölnadal sjukhus, som är en del av Sahlgrenska Universitetssjukhuset, hör till stadens största arbetsplatser.

I kommunen finns ett rikt föreningsliv och en aktiv kulturskola.

En stor del av befolkningen i Mölndal och Källered har det ekonomiskt bra. Så är till exempel medelinkomsten och utbildningsnivån högre än riksgenomsnittet medan ohälsotalen och medelåldern är lägre. De människor som har lägst inkomst återfinns i centrala Mölndal på båda sidor om motorvägen E6. Flest ensamstående med barn finns i Östra Källered.

21 % av invånarna i Mölnadal stad är utrikes födda eller har minst en förälder som är född utanför Sverige (2013). De flesta med utländsk bakgrund har varit här länge, eller är födda här. Under hösten 2015 ökade dock antalet asylsökande markant i hela landet. Det betyder att det bor många nyanlända flyktingar i kommunen och en betydande del av dessa är ensamkommande flyktingbarn. 2013 levde drygt 300 barn i familjer med inkomst "under lägsta rimliga standard". Samma år fick 1070 hushåll försörjningsstöd.

I Källered har Migrationsverket ett asylboende. I anslutning till detta finns också ett av landets "Förvar" där frihetsberövade personer vistas i väntan på utvisning. Ett nytt inslag i gatubilden är tiggande EU-medborgare.

Idag råder det bostadsbrist i hela Mölnadal kommun vilket i viss mån orsakar sociala problem eller försvårar möjligheten att lösa dem. Fram till 2025 planeras 6 500 nya bostäder i Källered och Mölndal. Av dessa är flertalet (5 800) lägenheter i flerfamiljshus i Östra och Västra Mölndal. Det knyts stora förhoppningar till nybyggnationerna under kommande år för att komma tillrätta med att unga människor, nyanlända flyktingar med flera har svårt att ta sig in på den reguljära bostadsmarknaden.

Det finns en uttalad strävan att förtäta staden och med fler bostäder förväntas invånarantalet stiga. Under de närmaste åren genomgår centrala Mölndal en genomgripande förvandling i syfte att bli en livfull och sammanhållande stadskärna.

MölnDals pastorat

MölnDals pastorat innefattar Stensjöns och Fässbergs församlingar i tätorten MölnDal samt Kållereds församling i Kållered. Geografiskt täcker församlingarna ungefär tre fjärdedelar av MölnDals kommun. 2014 bodde 48 936 invånare i pastoratet och av dessa var 30 453 medlemmar i Svenska kyrkan (Fässberg 18 221, Kållered 5 253 och Stensjön 6 979).

I Kållereds församling finns Kållereds kyrka och Apelgårdens kyrka. Hösten 2014 tecknades ett avtal om försäljning av Kållereds församlingshem och under de närmaste åren kommer beslut fattas om ersättningslokaler i centrala Kållered. Sedan ett antal år finns det ett samarbete med de två Equmeniaförsamlingarna på orten: Ekenkyrkan och Centrumkyrkan. Samarbetet består av utåtriktade aktiviteter, viss diakonal verksamhet, samverkan med skolor kring jul och påsk samt upp till tio gemensamma gudstjänster per år. Samarbetet planeras av en samverkansgrupp och utvärderas löpande av respektive församlingsstyrelse.

MölnDals tätort är delad i två församlingar där Stensjön utgörs av de östra delarna. Här finns Stensjökyrkan och Fågelbergskyrkan. Sommartid firas pilgrimsgudstjänster i omgivningarna runt Gunnebo slott.

Fässbergs kyrka ligger i centrala MölnDal och är ett tydligt landmärke för boende och förbipasserande. I Fässbergs församling firas också gudstjänst i Toltorpskyrkan och i Krokslättskyrkan. Församlingen hyr en större lokal i Pedagogen Park, kallad Fässbergs Mariagård, där det pågår en stor verksamhet främst riktad till barn och familjer i närområdet.

MölnDals pastorat har ansvar för begravningsverksamheten i Kållered och MölnDal. Det finns fyra begravningsplatser. I Kållered finns Kållereds kyrkogård belägen runt den medeltida kyrkan och den nyinvigda Kållereds Södra begravningsplats med Livereds kapell. I MölnDal finns Fässbergs kyrkogård med Fässbergs kapell och Kikås kyrkogård med Kikås kapell.

Samverkan mellan församlingarna

Pastoratets församlingar har samverkat administrativt och ekonomiskt sedan 1977 genom fd MölnDals kyrkliga samfällighet. Varje församling betjänar de som bor och vistas i området utifrån uppdraget att fira gudstjänst, bedriva undervisning och utöva diakoni och mission. Där sker den grundläggande närvaron med lokala verksamheter för barn och ungdomar, gudstjänster, kyrkliga handlingar (dop, konfirmation, vigsel och begravning), musik- och körverksamhet, mötesplatser för olika mål- och åldersgrupper, och de viktiga enskilda mötena i samtal av olika slag. Här rekryteras också ideella medarbetare. Sedan pastoratet bildades har samverkan mellan församlingarna ökat och under de närmaste åren utforskar vi vilka områden som lämpar sig bäst att bedriva lokalt och på vilka områden vi behöver utöka samarbetet.

Varje församling har ansvar för sitt gudstjänstliv. Några gånger om året, t ex vid större högtider med många helgdagar i sträck kan någon församling ansvara för huvudgudstjänsten vissa dagar.

Prästtjänsterna fördelas så att varje församling har sina prästtjänster med ansvar för gudstjänster och det pastorala arbetet, men där prästerna vid behov tjänstgör i annan församling inom pastoratet. Församlingarnas präster deltar i jourverksamheten "Jourhavande präst".

Språkliga minoriteter

I pastoratets kartläggning av språkliga minoriteter har vi inte funnit större grupper med behov av gudstjänster på annat språk. Detta skulle kunna ändras mot bakgrund av den ökade mängden flyktingar. Om behov uppstår är det pastoratets uppgift att på egen hand eller i samverkan med andra församlingar finna vägar att tillgodo se dessa behov på bästa sätt. Under senare tid har vi märkt att fler människor med utländsk bakgrund sökt sig till framförallt Fässbergs kyrka. Det har medfört att vi ökat informationen om Svenska kyrkan på andra språk och även köpt in biblar på andra språk än svenska.

Sammanhangets betydelse för församlingsarbetet

Mölnadal stad präglas av närheten till storstaden Göteborg. Det finns en stor rörlighet bland dem som vistas och bor i området vilket påverkar arbetet i Mölnadal pastorat. Människor är vana att göra individuella val utifrån intressen och behov, så sker också på religionens område. Tidigare självklara gränser mellan församlingar och orter blir allt mindre betydelsefulla.

Mölnadal pastorat är Svenska kyrkans lokala nedslag i Kålleröd och Mölnadal. Spänningen mellan att vara geografiskt begränsad och betjäna människor som utan svårighet dagligen korsar gränser är en intressant utmaning. Den lokala förankringen kan i bästa fall bidra till stabilitet och kontinuitet i människors liv. Inte minst kyrkobyggnaderna är en påtaglig påminnelse om Kyrkans och Guds närvaro på orten. Närvaron på en plats över tid ger också viktig kunskap om aktuella förhållanden och vad förändringar betyder för dem som bor och vistas i området. Samtidigt har samverkan inom församlingar i hela Svenska kyrkan, genom bland annat ett nationellt clearingsystem för kyrkliga handlingar, visat sig vara viktigt för att möta människors behov och förväntan på kyrkan. Mer lokalt ser vi ökande behov av samverkan med näraliggande församlingar. Mest angeläget och omfattande är samarbetet med Lindome församling. Det sker kontinuerligt i relation till Mölnadal stad vad gäller anhörigstöd, folkhälsoarbete (Balansen och Träffpunkter), sorgegrupper samt arbetet med POSOM (Psykosocialt omhändertagande i samband med katastrof och större olyckor).

Andra exempel på gränsöverskridande arbete är sjukhuskyrkan på Mölnadal sjukhus, arbetet på Förvaret i Kålleröd och mötet med flyktingar. Diakonen i Kålleröd samordnar en besöksgrupp på Förvaret i samarbete med andra aktörer såsom Amnesty, Röda korset och Caritas.

Mölnadal pastorat är genom sina församlingar del av Mölnadal Kristna Samarbetsråd (MKS) som innefattar alla kristna församlingar i Lindome, Kålleröd och Mölnadal. Som tidigare nämnts finns ett nära samarbete mellan församlingarna i Kålleröd. Församlingarna inom MKS står också bakom det gemensamma RIA/Hela människan-arbetet som riktar sig till människor med missbruksproblem.

Omvärldsanalysen visar att det finns relativt få personer i Mölnadal pastorat som lever i ekonomisk utsatthet, men det finns både barn och vuxna som gör det. Det är inte osannolikt att utsattheten blir än mer kännbar när majoriteten av befolkningen har det bra. De områden där den sociala och ekonomiska utsattheten är högst är Östra Kålleröd, Bifrost, Åby, Råvekärr och vissa delar av Balltorp i Mölnadal. I Östra Kålleröd finns också ett större boende för nyanlända flyktingar.

Människors ökade rörlighet gör att många har lätt för att välja sammanhang och den verksamhet man önskar vara en del av. Det är dock viktigt att notera att detta inte gäller för alla; barn i lägre åldrar samt äldre människor är mer knutna till den plats där man bor. Därför är gudstjänster och närvaro på äldreboenden i hela pastoratet viktig, liksom skolkontakter och samverkan med t ex fritidsgårdar. Vi ser också att diakonala behov i Kålleröd i de flesta fall behöver mötas på orten. I

Mölnalds tätort är anonymiteten större och det har visat sig att avstånd till en lokal inte är avgörande. Det gäller till exempel när människor söker kyrkans stöd för samtal eller ekonomisk hjälp.

Det pastorala programmet

Mission

I begynnelsen skapade Gud himmel och jord och sedan den stunden är världen fylld av Guds närvaro. Till denna sin värld sände Gud sin Son för att upprätta och hela det som bryter ner och hindrar skapelsens fullhet. Kyrkan är en del av Guds sändning till världen. Så är vi som gemenskap och individer sända att dela evangeliet om Jesus Kristus. Mission är inte en verksamhet utan en grundhållning, förankrad i tron på att Gud är verksam och att varje människa har en uppgift. Genom dopet kallar Gud människor att vara Kristi lärjungar; att vara aktsam om skapelsen och nästan, och att i ord och handling berätta om Jesus Kristus.

Kyrkan är världsvid och har sedan sin födelse arbetat gränsöverskridande. Globalisering och migration har förändrat livsvillkor för människor nära och fjärran. I vårt pastorat bor det idag människor från världens alla hörn. Här möts många kristna traditioner men också människor som har en annan tro.

I Mölnalds pastorat vill vi

- Rusta medlemmar att leva i sitt dop och dela tron på Jesus Kristus
- Satsa på ideella medarbetare (Det ska finnas bredd i uppgifter, adekvat utbildning och mycket uppmuntran!)
- Synliggöra kyrkans närvaro och engagemang genom utåtriktade evenemang
- Möta människor som söker efter tro och mening
- Arbeta för goda relationer med kyrkor och samfund i vårt närområde
- Ha internationella kontakter
- Föra dialog med människor av annan tro på ett förtroendefullt sätt
- Arbeta strategiskt med kommunikation och marknadsföring
- Arbeta med miljöfrågor

Gudstjänst

Gudstjänst är en omistlig del och ett centrum i församlingens liv. Vår lutherska tradition betonar Ordets förkunnelse och bruket av sakramenten som särskilda tillfällen då vi som människor kan vara förvissade om att Gud är närvarande. I gudstjänsten finns alltså ett fäste för tron som är oberoende av våra egna prestationer och känslor, en plats att vila på fylld av Guds mysterium och helighet. Men vi tror också att människan har ett, av Gud skapat, behov att uttrycka sin tro i handling, att be och sjunga lovsång. I denna växelverkan, mellan att ta emot och ge, växer och fördjupas tron.

Pastoratet vill till tid, innehåll och form skapa ett varierat utbud av gudstjänster. Gudstjänster som talar till tanke, känsla och alla sinnen.

Dop-, vigsel- och begravningsgudstjänster är tillfällen då många kommer till våra kyrkor och kapell. Vid dessa tillfällen är det särskilt viktigt att liturgi, förkunnelse och musik står i samklang med människors livsvärld så att gudstjänsterna blir en hjälp att tolka livet i ljuset av kristen tro.

I Mölndals pastorat vill vi

- Fira väl förberedda huvudgudstjänster varje sön- och helgdag
- Ha en bredd i utbudet av gudstjänster för att möta människors olika behov och möjligheter till deltagande
- Låta det allmänna prästadömet komma till uttryck i gudstjänsten på så sätt att många är delaktiga i förberedelse och genomförande
- Särskilt skapa utrymme för barn och unga att vara delaktiga i gudstjänstlivet
- Fira gudstjänster som visar att kristen tro handlar om hela människans liv
- Ge plats åt många mänskliga uttrycksformer
- Sträva efter en musikalisk bredd
- Uppmuntra ett rikt musik- och körliv
- Bejaka människors ökade vilja att delta i planering och medverkan i dop-, vigsel och begravningsgudstjänster
- Aktivt arbeta för att vända den långsiktiga trenden med färre kyrkliga handlingar (dop, konfirmation, vigsel och begravning)

Undervisning

Vår tro bygger på uppenbarelse och tradition. Genom kyrkans historia har tron förmedlats till nya generationer och platser. Med Bibeln som grund och kyrkans tolkning som ram är församlingens uppgift att vägleda och fördjupa den tro som ytterst är en Guds gåva. Undervisningen är på ett särskilt sätt knuten till dopet, som en förberedelse eller uppföljning. Kunskap är aldrig något krav för tillhörigheten till Gud, men den kan fördjupa förmågan att se Guds handlande och möjligheter i sitt eget liv, andras och i världen.

I Mölndals pastorat vill vi

- Vara en lärande miljö för mänsklig och andlig utveckling i alla åldrar
- Använda många olika pedagogiska modeller och metoder för att på bästa sätt möta människors olika behov och förutsättningar
- Sträva efter att bedriva verksamhet för barn i deras egen närmiljö (eller på tider som gör det möjligt att bli skjutsad)
- Arbeta för goda relationer med skolorna i Kålleröd och Mölndal
- Erbjuder många alternativ för konfirmationsundervisning
- Ha en bred ungdomsverksamhet i egen regi och/eller i samverkan med andra
- Prioritera och utveckla undervisning för vuxna
- Erbjuder lättillgänglig själavård

Diakoni

Diakoni betyder tjänst, och är hela församlingens uppdrag att i Jesu Kristi efterföljd leva i omsorg och kärlek om sina medmänniskor. Så är diakoni, liksom mission, först och främst ett uttryck för Kyrkans liv och inte en verksamhet. Diakoni är också en påminnelse om att kropp och själ inte är skilda åt.

Diakoni uttrycks bland annat i kyrkans socialt inriktade arbete och innebär att möta människor lika oavsett bakgrund, religion, kön eller sexuell läggning. Diakoni innefattar att identifiera och gå in i situationer där människor på olika sätt är utsatta, och att i det arbetet hjälpa människor att hitta sina egna resurser och att känna värdighet och upprättelse. Diakonin är hela församlingens

förhållningssätt till samhället och församlingen har ett uppdrag att visa på missförhållanden och vara delaktig i samhällets utveckling.

Pastoratets diakonipastoral ringar in fyra arbetsområden: Hälsa, Ekonomiskt och socialt stöd, Integration och flyktingarbete samt Barn och familj. Det område som får mest resurser i form av personal är hälsa, vilket också innefattar sjukhuskyrkans arbete.

I Mölndals pastorat vill vi

- Uppmuntra och utrusta medlemmar till diakonalt ansvarstagande
- Skapa livsbejakande miljöer och inkluderande mötesplatser där människor kan uppleva sig bekräftade, respekterade och delaktiga i en gemenskap
- Ha en barn- och ungdomsverksamhet som genomsyras av ett diakonalt synsätt
- Samverka med sjukvården för att vara närvarande och stödja människor som är sjuka och deras anhöriga oavsett var de vistas: i hemmet, på boenden eller på sjukhus
- Kontinuerligt bevaka vår omvärld för att identifiera människor och grupper som lever i utsatthet
- Självständigt och tillsammans med andra aktörer i samhället arbeta och agera för att värna människors värde och rättigheter
- Tillsammans med andra kristna samfund ta ansvar för RIA/Hela Människans arbete i Mölndal
- Vara en kritisk röst i samhället då människovärdet kränks genom förtryck, främlingsfientlighet eller social och ekonomisk utsatthet
- Uppmärksamma och stödja den internationella diakonins arbete för en rättvis värld

Utmaningarna

Det pastorala programmet utgår från hela pastoratet och alla de människor som samlas i församlingarnas kyrkor och verksamheter. Detta ställer krav på att pastoratets verksamhet är flexibel och lyhörd. Det ställer även krav på arbetslagens förmåga att tolka de behov som det föränderliga samhället ställer på deras yrkeskunskaper.

Vi strävar efter att vara en angelägen, modig och närvarande kyrka. Dessa tre ord hjälper oss i vår självreflektion och fungerar som vägvisare inför framtiden.

Mölndals pastorat vill under de kommande åren fortsätta det gedigna arbete och den breda verksamhet som pågår utifrån de tre församlingarna. Utmaningen är att utifrån evangeliet om Jesus Kristus samordna och använda allas goda resurser på bästa sätt.